

KAKO PRILIKOM KUVANJA ŠTEDETI ENERGIJU?

- ▶ Za kuvanje hrane koristiti tačno onoliko vode koliko je potrebno za pripremu jela;
- ▶ Nije svejedno koja ringla se upotrebljava – veličina ringle trebalo bi da bude prilagođena veličini posude, a veličina posude količini hrane koja se priprema;
- ▶ Preporučljivo je koristiti poklopac za šerpe i lonce, ekspres lonce, uređaje sa tajmerima i termometrima;
- ▶ Bolje je da hrana pri kuvanju lagano vri, umesto da ključa;
- ▶ Za prokuvavanje vode i pripremu čaja koristiti električnu džezvu umesto šporeta;
- ▶ Smrznutu hranu pre kuvanja otopiti;
- ▶ Ringlu uvek isključiti pre nego što je jelo gotovo, jer je prethodno akumulirala toplotu koju treba iskoristiti;
- ▶ Izbegavati otvaranje rerne tokom pripreme jela, jer se tako temperatura smanjuje za 15°C.

OBRATI PAŽNJU

Ne ostavljati kućne uređaje poput TV-a, DVD-a ili kompjutera u režimu „stand by“. Ako navedeni uređaji potroše do 100% električne energije kada su uključeni, u „stand by“ režimu potrošiće od 10 do 60%. U režimu „stand by“ najveći potrošači su TV prijemnik - 15 W, video uređaj - 10 W i HiFi - 10 W. Kada nisu u upotrebi ovi uređaji bi trebalo da budu isključeni. Ukoliko postoji mogućnost, koristiti na svim uređajima režim za štednju energije (eng. *energy save*).

Kralja Milana 7
11000 Beograd, Srbija
+381 11 40 45 400
www.euinfo.rs

EU info centar

EUICBG

EUICBG

Ova publikacija je informativnog karaktera; sadržaj ove publikacije predstavlja isključivo odgovornost Informativnog centra Evropske unije u Beogradu.

Objavio i štampao Informativni centar Evropske unije u Beogradu, septembra 2016. godine.

GREJANJE U ZIMSKOM PERIODU

- ▶ Zatvarati vrata između prostorija koje se greju i onih koje se ne greju;
- ▶ Sobe zagrejati na maksimalnu temperaturu od 21°C. Svaki dodatni stepen povećava račune za približno 15%;
- ▶ Isključiti grejanje tokom noći i kada smo odsutni tokom dana;
- ▶ Koristiti prenosni grejač umesto centralnog grejanja;
- ▶ Ukoliko je moguće grejati samo jednu sobu;
- ▶ Prilikom kupovine grejnog tela, birati model koji ima termostat i/ili tajmer;
- ▶ Zatvoriti prozore, navući zavese, spustiti roletne tokom noći;
- ▶ Smanjenjem temperature za samo 1°C uštedi se oko 6% energije;
- ▶ Ne zaklanjati grejna tela i ne ometati cirkulaciju toplote zavesom ili nameštajem;
- ▶ Omogućiti sunčevoj svetlosti da dodatno zagreva vaš stan;
- ▶ Provetranje vršiti više puta u toku dana u kraćim intervalima, a ukoliko želite duže provetranje, isključiti grejanje.

OSVETLJENJE

- ▶ Gasiti svetla prilikom napuštanja prostorija ili dok se gleda televizor;
- ▶ U prostorijama gde je svetlo uključeno 4 ili više sati dnevno, koristiti fluorescentne lampe ili štedljive sijalice;
- ▶ Koristiti tajmere ili senzore za kontrolu spoljne i sigurnosne rasvete;
- ▶ Koristiti prirodno svetlo.

Obična sijalica samo 9% električne energije pretvara u svetlo, a ostatak od 91% pretvara u toplotu, dok štedljive sijalice ne rasipaju električnu energiju grejući okolinu, nego je pretvaraju u svetlo. Štedljiva sijalica ne šteti samo električnu energiju, već ima duži vek trajanja. Obična sijalica može da svetli oko 1.000 sati, a štedljiva 8.000 sati. Štedljiva sijalica uštedi 440 kg CO₂ iz termoelektrana. Štedljive sijalice jesu nekoliko puta skuplje, ali su zbog svoje štedljivosti i dugog veka trajanja isplativije od jeftinih običnih sijalica.

Štedljive sijalice su skuplje, ali su isplativije.

HLAĐENJE U LETNJEM PERIODU

- ▶ U jutarnjim časovima spustiti zavese i roletne, dok je unutra još svežiji vazduh;
- ▶ Redovno održavati i čistiti klima uređaje;
- ▶ Ne rashlađivati prostorije ispod 24°C;
- ▶ Kada su prostorije duže vreme i preko noći prazne ne koristiti klima uređaj;
- ▶ Ne držati otvoren prozor ili vrata dok klima uređaj radi jer to smanjuje efekat uređaja, a takođe rasipate i električnu energiju;
- ▶ Koristiti ventilatore za stvaranje laganog strujanja vazduha.

FRIŽIDERI I ZAMRZIVAČI

- ▶ Odmrzavati i čistiti unutrašnjost frižidera i zamrzivača svakih šest meseci;
- ▶ Temperatura u frižiderima treba da bude podešena između 3 i 5°C, a u zamrzivaču između -18 i -15°C;
- ▶ Važno je da vrata frižidera i zamrzivača dobro dihtuju, da se otvaraju samo po potrebi i da što kraće budu otvorena;
- ▶ Namirnice postavljati tako da hladan vazduh može nesmetano da struji;
- ▶ Zamrzivač i frižider ne postavljati u prostorijama gde dopire sunčeva svetlost, kao ni blizu šporeta i grejnih tela, već za njih izabrati adekvatniju poziciju.

ZAGREVANJE VODE

- ▶ Slavine održavati u dobrom stanju - proveravati da li nepotrebno cure;
- ▶ Proveriti da li je grejač za vodu podešen na dobru temperaturu – ne sme biti podešen da greje previše;
- ▶ Koristiti hladnu vodu za ispiranje odeće ili posuđa;
- ▶ Isključiti grejač za vodu kada se odlazi na duži period;
- ▶ Koristiti štedljivi tuš. Praktikovati tuširanje a ne kupanje.

PRANJE I SUŠENJE ODEĆE

- ▶ Mašinu za pranje veša uključiti samo kada je puna;
- ▶ Što češće prati odeću u hladnoj vodi i sušiti je na žici, a ne u mašini za sušenje veša;
- ▶ Sušiti odvojeno odeću od punijih i tanjih materijala.

**ZA ENERGETSKI EFIKASNO
NIKAD NIJE KASNO -
DA NAS KLIMA NE RASKLIMA!**

Delegacija Evropske unije
u Republici Srbiji

Svakodnevno trošimo različite oblike energije - za kretanje i prevoz, za proizvodnju i pripremu hrane, odeće, obuće i slično. Energija nam je uglavnom lako dostupna. Jednostavnim napajanjem iz utičnice do nas stiže naizgled čista energija. Iz utičnice ne kulja crni dim, ne izlaze opasni gasovi, ne lebde pepeo i čađ, nema prašine.

Nažalost, izgled vara.

UZROCI I POSLEDICE KLIMATSKIH PROMENA?

U procesu proizvodnje energije iz fosilnih goriva (koja nastaju od prirodnih, neobnovljivih resursa i vodeći su izvor energije na Zemlji) nastaju mnoge štetne otpadne materije i gasovi, posebno ugljen-dioksid. Nagomilani gasovi sa efektom staklene bašte, u atmosferi zadržavaju toplotu koja dovodi do globalnog zagrevanja Zemlje i klimatskih promena, što ima mnogobrojne posledice za zdravlje ljudi i prirodu.

ZAŠTO NAS JE KLIMA RASKLIMALA?

Klima naše planete menjala se tokom milenijuma. Problem je u tome što su sada te promene ubrzane, sve veće i izraženije. Uticajem ljudskih aktivnosti, povećanjem emisije gasova sa efektom staklene bašte, klima se menja daleko brže i globalno zagrevanje planete je mnogo veće nego tokom poslednjih više miliona godina!

Najočiglednija promena ogleda se u ekstremnim vremenskim uslovima, praćenim nepogodama - kišama i sušama, požarima, uraganima, poplavama... Zagrevanje atmosfere izaziva zagrevanje okeana, topljenje lednika i porast nivoa mora, što menja klimatske uslove na kopnu i izaziva razne katastrofe, čak i nestajanje pojedinih ostrva i gradova - sve to su važne posledice za one koji žive u kontinentalnom delu Evrope bez priobalja.

Priroda nam je mnogo puta pokazala da, ako se ne ophodimo adekvatno prema njoj, ni ona neće prema nama.

Zagađivanje životne sredine i neodgovorna potrošnja prirodnih resursa neodrživi su i dugoročno ekonomski neisplativi. Potrebno je što pre zameniti korišćenje fosilnih goriva - plina, nafte i naročito uglja, obnovljivim izvorima energije bez ugljenika, poput energije vetra, vode, solarne energije i biomase. Uz postojeće tehnologije brzo možemo smanjiti udeo ugljenika u Evropi. To će otvoriti nova radna mesta i podstaći inovacije.

Moramo suštinski promeniti način proizvodnje i upotrebe energenata!

VODA, VETAR, SOLARNA ENERGIJA I BIOMASA

Korišćenje energije iz obnovljivih izvora (voda, vetar, sunce, biomasa) predstavlja strateško pitanje vodećih institucija u celom svetu. Ako se umesto fosilnih goriva koriste alternativni energenti i alternativni vidovi proizvodnje energije, globalna borba protiv klimatskih promena ima svoju svrhu i može ostvariti cilj smanjenja emisije CO₂.

Energetska efikasnost je jedan od načina da se utiče na klimatske promene.

Energetska efikasnost ima pozitivan ekološki i ekonomski efekat; povoljno utiče na budžet (državni i kućni). Upotrebom energije na efikasniji način ne narušavaju se uslovi rada i života.

Znak „Energetske zvezdice“ (ENERGY STAR) dobijaju samo najkvalitetniji aparati i uređaji koji troše do 10 puta manje električne energije od onih koji nemaju tu oznaku. Na primer, kompjuter i štampač zajedno, umesto 400 kWh (neefikasni) mogu da potroše samo 40 kWh, i u tom slučaju mogu da nose oznaku „Energetske zvezdice“ (efikasni).

Energetski nivoi su označeni slovima od „A“ do „G“. Oznaka „A“ je najkraća strelica zelene boje namenjena za energetske najefikasnije uređaje. Energetski nivo „G“ je označen najdužom strelicom i namenjen je za uređaje sa najvećom potrošnjom energije.

Mali kućni aparati i uređaji sa višim ekološkim znakom su skuplji, ali dugoročno isplativiji!

Ukupna količina gasova sa efektom staklene bašte (ugljen-dioksida, metana, freona i drugih), koju prouzrokuju naše životne i radne navike, naziva se „otisak ugljenika“ (eng. *carbon footprint*). Izborima i

Još jedan način da sprečimo klimatske promene jeste da sadimo šume! U sledećih deset godina trebalo bi zasaditi 10.000 stabala po stanovniku Zemlje!

odlukama u svakodnevnom životu - odabirom načina transporta, prehrambenim i potrošačkim navikama, stvaranjem i zbrinjavanjem otpada, na poslu i kod kuće - svako od nas proizvodi štetne emisije gasova koje su uzročnici klimatskih promena.

Brojne aktivnosti koje predstavljaju našu rutinu, obavljamo ne razmišljajući o uticajima tih aktivnosti na okolinu i društvo u celini. Promenom loših potrošačkih navika i ustaljenih obrazaca ponašanja moguće je smanjiti emisiju gasova sa efektom staklene bašte i očuvati stabilnu klimu za buduće naraštaje.

ŠTEDI ENERGIJU ENERGIČNO

U Srbiji se potroši od tri do pet puta više električne energije po jedinici društvenog proizvoda, nego u zemljama Evropske unije, a dva do tri puta više nego u zemljama u okruženju.

Zbog loše izolacije rasipa se više od 50% potrošene energije, a na godišnjem nivou izgubi se oko pola milijarde evra zbog energetske neefikasnosti. Zato je energetska efikasnost u domaćinstvima, praktično, ušteda energije! Ugradnjom toplotne izolacije, pametnim odabirom i upotrebom uređaja, doprinosimo energetske efikasnosti. Najjednostavniji način da proverimo energetske efikasnosti domaćinstva jeste da ispratimo visinu računa za utrošenu električnu energiju, gas ili biomasu.

Načini prvi korak kod kuće - nauči, uštedi, energija vredi!

Svet ujedinen u borbi protiv klimatskih promena

Pariski sporazum - Sporazum za sigurniji i stabilniji svet - predstavlja temelj za dugoročne napore država potpisnica u borbi protiv klimatskih promena. Postizanje univerzalnog sporazuma 195 zemalja je izvanredno dostignuće i rezultat snažne međunarodne saradnje.

